

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 682
van **EMMILY TALPE**
datum: 17 juli 2018

aan **PHILIPPE MUYTERS**
VLAAMS MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

Arbeidsmarkt - Feminisering

De arbeidsmarkt feminiseert. Niet alleen zitten sectoren in de lift waarin vrouwen het overwicht hebben, ook is er een algemene inhaalbeweging van vrouwen op de arbeidsmarkt, terwijl economische sectoren die achteruit boeren vaak een overwicht aan mannelijke werknemers hebben.

Een recente studie van VDAB heeft het opvallend contrast van de arbeidsmarktpositie van mannen en vrouwen blootgelegd, weliswaar met de belangrijke nuance dat vijftigplussers bijvoorbeeld vroeger niet werden opgenomen in de statistieken van de niet-werkende werkzoekenden. Maar ondanks die mogelijke vertekening blijft de algemene trend duidelijk.

1.
 - a) Welke conclusies trekt de minister uit de studie van VDAB die aantoonde dat de arbeidsmarktpositie voor mannen in het algemeen verzwakt?
 - b) Zal de minister het specifieke genderprobleem op de arbeidsmarkt verder laten onderzoeken? Zo ja, door wie en met welke studieopdrachten?
2.
 - a) Graag kreeg ik een overzicht van het aandeel vrouwen, resp. mannen in de verschillende economische sectoren.
 - b) Hoe is dat aandeel van de beide genders geëvolueerd de afgelopen tien jaar in elke economische sector?
3. VDAB reageerde afwijzend op het voorstel van Federgon om het toepassingsgebied van de dienstencheques uit te breiden tot meer mannelijke activiteiten zoals huis- en tuinklusjes, en stelde dat het belangrijker is om stereotiep denken te doorbreken.
Welke concrete acties onderneemt VDAB om het genderstereotiep denken te doorbreken:
 - naar werkzoekenden;
 - naar werkgevers?
4.
 - a) Overweegt de minister een uitbreiding van het activiteitenpakket van de dienstencheques richting klusjes en klein tuinonderhoud?
 - b) Aan hoeveel mannelijke werklozen werd gevraagd of ze geïnteresseerd waren in een job als poetshulp?
 - c) Hoeveel van deze mannelijke werklozen reageerden afwijzend op deze vraag?

- d) Is er bij de graad van afwijzingen door mannelijke werklozen een verschil te merken naargelang:
- de leeftijd van de werkzoekenden;
 - het gaat om werkzoekenden met een migratieachtergrond of niet;
 - hun woonplaats (stad vs. platteland, provincie...)?
5. Hoeveel mannelijke werklozen gingen in 2017 en het eerste semester van 2018 aan de slag als poetshulp in het dienstenchequesysteem?
6. Welke acties onderneemt VDAB om mannelijke werkzoekenden actiever aan te sporen om een job als poetshulp te aanvaarden?

ANTWOORD

op vraag nr. 682 van 17 juli 2018

van **EMMILY TALPE**

1. a) Het onderzoek waarvan sprake is een nota aan de Raad van Bestuur van 18.06.2018 over de impact van de conjunctuur op de arbeidsmarkt en focuste vooral op de verruiming van de arbeidsmarkt en niet specifiek over de arbeidsmarktpositie van vrouwen en mannen. De nota geeft aan dat in vergelijking met 2001 het aantal vrouwelijke werkzoekenden gelijk gebleven terwijl het aantal mannelijke werkzoekenden stijgt van 65.478 naar 99.477.

Tabel: niet-werkende werkzoekenden, evolutie naar geslacht, mei 2001, 2008 en 2018

	<i>Mannen</i>	<i>Vrouwen</i>	<i>Totaal</i>
<i>mei/01</i>	<i>65.478</i>	<i>85.091</i>	<i>150.569</i>
<i>mei/08</i>	<i>71.415</i>	<i>79.586</i>	<i>151.001</i>
<i>mei/18</i>	<i>99.477</i>	<i>85.323</i>	<i>184.800</i>

De nota geeft ook enkele redenen aan voor deze evoluties. De steile klim van de mannelijke werkloosheid hangt samen met het banenverlies in de secundaire sector. O.a. het verdwijnen van repetitieve jobs in de industrie was nefast voor de tewerkstellingskansen van kortgeschoolde mannen. Jongens lijken ook slechter op school te presteren. De VDAB-schoolverlatersstudie constateert telkens dat het aandeel mannen bij de schoolverlaters daalt naarmate het scholingsniveau stijgt. Meisjes daarentegen leggen een beter schooltraject af en profiteren mee van de groei van de tertiaire en quataire sector.

Deze cijfers geven aan dat de arbeidsmarktpositie van mannen aan het dalen is t.o.v. deze van vrouwen. Op basis van deze cijfers alleen kunnen echter geen conclusies getrokken worden over een eventuele feminisering van de arbeidsmarkt. Andere indicatoren zoals de werkzaamheidsgraad zijn belangrijk om mee in acht te nemen. Daar zien we dat vrouwen nog steeds ondervertegenwoordigd zijn op de arbeidsmarkt.

- b) De tendensen die in de nota beschreven worden, zoals bijvoorbeeld het banenverlies in de secundaire sector, zijn uitvoerig bestudeerd en gedocumenteerd in allerhande onderzoek uitgevoerd in het verleden door o.a. steunpunt werk. De betrokken sectoren zetten reeds sterk in op innovatie en reconversie om hun voortbestaan te verzekeren. Bovendien creëert de krapte op de arbeidsmarkt kansen voor iedereen, wat zich vertaalt in dalende werkloosheidscijfers voor zowel mannen als vrouwen.
2. Een overzicht en evolutie van het aandeel mannen en vrouwen in de verschillende economische sectoren kan u terugvinden in de tabellen in bijlage.
3. Het probleem van stereotiep denken lost men niet op door een uitbreiding naar meer 'mannelijke' activiteiten. VDAB vindt het belangrijk om stereotype-denken te doorbreken en is genderneutraal doorheen de hele dienstverlening.

Acties naar werkzoekenden en werkgevers:

- Om tot een beter genderevenwicht in de beroepsaspiraties en opleidingen van werkzoekenden te komen, let VDAB er meer op dat in al hun beroepenfilms of foto's in de online infosessies zowel mannen als vrouwen aan bod komen. Het doel hierbij is een zo objectief mogelijk beeld van het beroep te geven en de arbeidsdeelname van vrouwen én mannen in beroepen te illustreren en daardoor te stimuleren.
 - Werkgevers publiceren in de eerste plaats vacatures op de website vdab.be. De bemiddelaars van VDAB zullen de werkgever, die hulp wenst bij het vinden van kandidaten of bij het opmaken van een vacature, er van proberen te overtuigen om een duidelijke en genderneutrale functienaam te gebruiken. Indien dit niet mogelijk is, raadt VDAB aan zowel de vrouwelijke als de mannelijke vorm naast elkaar te gebruiken, bijvoorbeeld poetsmedewerker of poetshulp vs. schoonmaker/schoonmaakster. Onderaan de vacature, op de website, staat sowieso vermeld dat de functie open staat voor "iedereen".
 - De bemiddelaars raden werkgever aan om in de beroepsomschrijving een evenwicht te vinden tussen de technische/fysieke/materiële/leidinggevende aspecten enerzijds, en de verzorgende/sociale/mensgerichte/ondersteunende aspecten anderzijds. Een té 'mannelijke' dan wel té 'vrouwelijke' formulering in een functieomschrijving kan er voor zorgen zowel mannen als vrouwen zich maar in een beperkt aantal van de omschreven beroepen herkennen.
 - Het 'Mijn VDAB'-contract, dat de werkgever die zelf online vacatures wil publiceren, moet ondertekenen vermeldt artikels en richtlijnen omtrent discriminatie en gelijke behandeling van kandidaten en omvat kwaliteitsrichtlijnen waarbij expliciet vermeldt staat dat het niet is toegelaten om vacatures te publiceren die enkel openstaan voor mannen of vrouwen en dat daarom een genderneutrale functienaam belangrijk is.
 - Verder heeft VDAB ook een 'tienstappenplan discriminatie' uitgewerkt wanneer werkgevers de wettelijke verplichtingen naast zich neer leggen. Met dit 'tienstappenplan' ondersteunen we de bemiddelaar als deze een gesprek aangaat met de werkgever over discriminatie.
4. a) Het probleem van stereotiep denken lost men niet op door het uitbreiden van dienstencheques naar meer 'mannelijke' activiteiten. Huis- en tuinklusjes zijn voorzien binnen het kader van Wijk-werken en zijn een goede opstap voor langdurig werkzoekenden, eerder dan een finaliteit in het kader van activeren. Op vandaag wordt geen uitbreiding van het activiteitenpakket van de dienstencheques overwogen.
- b-d) VDAB heeft hierover geen cijfers beschikbaar. VDAB registreert niet welke beroepen allemaal ter sprake komen in het bemiddelingsproces en kan dus niet weten aan hoeveel mannen gevraagd werd of ze geïnteresseerd zijn in poesthulp als beroepsaspiratie (en dit al dan niet geweigerd hebben).
5. VDAB haalt de gegevens over uitstroom naar werk uit cijfers van de Dimona-aangifte. Dat levert geen detail op met betrekking tot de sector van tewerkstelling en laat VDAB niet toe 'poetshulp bij particulieren' of 'dienstencheque-arbeid' afzonderlijk te bekijken. De meest recente gegevens die WSE beschikbaar heeft (daterend uit 2016) geven aan dat nieuwe instroom voor 96,0% vrouwelijk was.
6. De VDAB-bemiddelaar selecteert geschikte kandidaten uit de databank van werkzoekenden via een aantal objectieve criteria zoals:
- beroep en de omschrijving ervan
 - studies
 - gewenste ervaring
 - talenkennis

- rijbewijs
- vervoer
- voorwaarden gekoppeld aan tewerkstellingsmaatregelen
- werkregime

Het geslacht is geen objectief criterium en wordt bijgevolg geweerd uit het selectieproces, net zoals leeftijd. Een werkzoekende met een beroepsaspiratie 'schoonmaker bij mensen thuis', ongeacht man of vrouw, zal op de hoogte gebracht worden van de openstaande vacature via matching (automatisch selectiesysteem) en/of via een manuele selectie door een bemiddelaar. Een bemiddelaar zal, indien er te weinig kandidaten zijn voor een specifieke vacature, de selectiecriteria uitbreiden o.a. door andere aanverwante beroepen toe te voegen zoals huisbediende, gezinshelper, schoonmaker van lokalen en grote ruimten, etc.... Het is zo onrechtstreeks mogelijk dat er meer mannen in het selectieresultaat voorkomen, maar een bemiddelaar zal niet bewust op zoek gaan naar mannelijke kandidaten.

Bijlage 1

Tabel: Evolutie tewerkstelling in de primaire sector naar geslacht 2006-2016

	aantallen			jaar op jaar evolutie			aandelen in de sector		
	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal
2006	6 697	4 730	11 427				58,6%	41,4%	100,0%
2007	6 428	4 366	10 793	-269	-364	-633	59,6%	40,4%	100,0%
2008	6 329	4 251	10 580	-98	-115	-213	59,8%	40,2%	100,0%
2009	6 560	4 215	10 774	230	-36	194	60,9%	39,1%	100,0%
2010	6 810	4 045	10 855	250	-169	81	62,7%	37,3%	100,0%
2011	7 312	3 832	11 144	502	-213	289	65,6%	34,4%	100,0%
2012	7 264	3 734	10 998	-49	-98	-147	66,1%	33,9%	100,0%
2013	7 242	3 671	10 913	-22	-62	-84	66,4%	33,6%	100,0%
2014	7 058	3 471	10 530	-184	-200	-384	67,0%	33,0%	100,0%
2015	6 934	3 459	10 393	-124	-12	-136	66,7%	33,3%	100,0%
2016	6 750	3 428	10 178	-184	-31	-215	66,3%	33,7%	100,0%
2006-2016				53	-1 302	-1 248			

Bron: Steunpunt WSE, WSE(42)-sectorindeling (op basis van Nace-Bel 2008)

Tabel: Evolutie tewerkstelling in de secundaire sector naar geslacht 2006-2016

	aantallen			jaar op jaar evolutie			aandelen in de sector		
	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal
2006	425 218	107 764	532 982				79,8 %	20,2%	100,0%
2007	428 990	106 787	535 778	3 772	-977	2 795	80,1 %	19,9%	100,0%
2008	427 680	107 456	535 137	-1 310	669	-641	79,9 %	20,1%	100,0%
2009	413 304	104 600	517 904	-14 377	-2 856	-17 233	79,8 %	20,2%	100,0%
2010	404 283	101 438	505 721	-9 020	-3 163	-12 183	79,9 %	20,1%	100,0%
2011	404 538	100 759	505 297	254	-678	-424	80,1 %	19,9%	100,0%
2012	401 418	99 258	500 676	-3 120	-1 501	-4 621	80,2 %	19,8%	100,0%
2013	393 067	96 994	490 061	-8 351	-2 264	-10 614	80,2 %	19,8%	100,0%
2014	384 835	95 125	479 961	-8 231	-1 869	-10 100	80,2 %	19,8%	100,0%
2015	376 865	94 194	471 059	-7 970	-931	-8 902	80,0 %	20,0%	100,0%
2016	375 990	94 344	470 335	-875	150	-724	79,9 %	20,1%	100,0%
2006-2016				-49 228	-13 420	-62 647			

Tabel: Evolutie tewerkstelling in de tertiaire sector naar geslacht 2006-2016

	aantallen			jaar op jaar evolutie			aandelen in de sector		
	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal
2006	497 254	398 122	895 375				55,5 %	44,5%	100,0%
2007	510 573	408 694	919 267	13 319	10 572	23 891	55,5 %	44,5%	100,0%
2008	519 578	421 338	940 916	9 004	12 644	21 649	55,2	44,8%	100,0%

							%		
2009	511 981	417 024	929 006	-7 596	-4 314	-11 910	55,1 %	44,9%	100,0%
2010	518 530	442 091	960 621	6 549	25 066	31 615	54,0 %	46,0%	100,0%
2011	525 640	450 685	976 325	7 109	8 595	15 704	53,8 %	46,2%	100,0%
2012	523 982	453 114	977 096	-1 658	2 429	771	53,6 %	46,4%	100,0%
2013	522 756	454 759	977 514	-1 226	1 644	418	53,5 %	46,5%	100,0%
2014	529 096	460 434	989 530	6 340	5 675	12 016	53,5 %	46,5%	100,0%
2015	537 747	468 545	1 006 293	8 651	8 112	16 763	53,4 %	46,6%	100,0%
2016	547 867	477 112	1 024 979	10 119	8 567	18 686	53,5 %	46,5%	100,0%
2006-2016				50 613	78 990	129 603			

Tabel: Evolutie tewerkstelling in de quartaire sector naar geslacht 2006-2016

	aantallen			jaar op jaar evolutie			aandelen in de sector		
	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal
2006	257 870	506 095	763 965						
2007	261 026	522 566	783 591	3 156	16 470	19 626	33,3%	66,7%	100,0%
2008	262 886	540 219	803 105	1 860	17 654	19 514	32,7%	67,3%	100,0%
2009	264 151	557 552	821 703	1 265	17 333	18 598	32,1%	67,9%	100,0%
2010	266 237	550 646	816 883	2 086	-6 906	-4 820	32,6%	67,4%	100,0%
2011	265 270	555 643	820 913	-967	4 996	4 029	32,3%	67,7%	100,0%
2012	262 020	560 831	822 850	-3 250	5 188	1 938	31,8%	68,2%	100,0%
2013	261 365	567 046	828 411	-654	6 215	5 561	31,6%	68,4%	100,0%
2014	260 790	572 378	833 168	-575	5 333	4 757	31,3%	68,7%	100,0%
2015	260 184	578 275	838 459	-607	5 897	5 291	31,0%	69,0%	100,0%
2016	259 482	584 447	843 930	-701	6 172	5 471	30,7%	69,3%	100,0%
2006-2016				1613	78 352	79 965			

Tabel: Evolutie tewerkstelling in de totale werkzaamheid naar geslacht 2006-2016

	totaal			jaar op jaar evolutie			aandelen in de sector		
	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal
2006	1 187 039	1 016 714	2 203 752				53,9 %	46,1 %	100,0%
2007	1 207 017	1 042 413	2 249 429	19 978	25 699	45 677	53,7 %	46,3 %	100,0%
2008	1 216 473	1 073 264	2 289 737	9 457	30 851	40 308	53,1 %	46,9 %	100,0%
2009	1 195 996	1 083 392	2 279 387	-20 478	10 128	-10 350	52,5 %	47,5 %	100,0%
2010	1 195 861	1 098 220	2 294 081	-135	14 828	14 693	52,1 %	47,9 %	100,0%
2011	1 202 760	1 110 919	2 313 679	6 900	12 699	19 599	52,0 %	48,0 %	100,0%
2012	1 194 683	1 116 937	2 311 619	-8 077	6 017	-2 060	51,7 %	48,3 %	100,0%
2013	1 184 430	1 122 470	2 306 900	-10 253	5 533	-4 720	51,3 %	48,7 %	100,0%
2014	1 181 780	1 131 409	2 313 189	-2 650	8 939	6 289	51,1 %	48,9 %	100,0%
2015	1 181 730	1 144 474	2 326 204	-50	13 065	13 016	50,8 %	49,2 %	100,0%
2016	1 190 089	1 159 332	2 349 421	8 359	14 858	23 217	50,7 %	49,3 %	100,0%
2006-2016				3 051	142 618	145 669			